

गाउँ सभाका अध्यक्ष ज्यू, तथा सभाका सदस्यज्यूहरु,

यस सम्मानित सभामा आ.व. २०७६/०७७ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा म गौरवान्वित भएको छु । सर्वप्रथम नेपालको युगान्तकारी परिवर्तन गर्दै संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तिको निम्ति विभिन्न चरणका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, १० वर्षे सशस्त्र जनयुद्ध, २०६२/६३ को १९ दिने जनआन्दोलन, मधेश आन्दोलन लगायत विभिन्न वर्ग, क्षेत्र र समुदायहरुबाट भएका आन्दोलनमा आफ्नो अमूल्य जीवनको बलिदान गर्नुहुने महान् सहिदहरुप्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । बेपत्ता योद्धाहरु, पीडित परिवार र आफन्तजन प्रति सम्मान व्यक्त गर्दछु । साथै मुक्ति आन्दोलनमा सरिक भई घाईते योद्धाहरुको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।

ऐतिहासिक संविधान सभाबाट बनेको नेपालको संविधान-२०७२ मार्फत हामी संघीयता संस्थागत गरी कार्यन्वयनको चरणमा छौं । विगतको वर्षमा बनाएका नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यन्वयनको चरणमा जाँदा देखिएका कमजोरी र समस्याहरुबाट पाठ सिक्दै, जनताको आवश्यकता, चाहना र कार्यन्वयनको तत्परतालाई ध्यानमा राख्दै, देशले वि.स. २०७९ सम्ममा अति कम विकसित देशबाट विकसित देशमा स्तरउन्नति गर्ने र वि.स. २०८७ साल सम्ममा दीगो विकासका लक्ष्य हासिल गर्दै उच्चा मध्यम आयस्तर भएको मुलुकमा स्तरोन्नति हुने लक्ष्य लिएको छ । यीनै राष्ट्रिय लक्ष्यलाई समेत आधार मन्दै अगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम तयार पारिएको छ । यस गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिका निम्ति सदैव सकारात्मक सोचका साथ हामीलाई सहयोग, सल्लाह, सुझाव तथा सकारात्मक पृष्ठपोषण प्रदान गर्नुहुने सम्पूर्ण गाउँपालिका वासिहरु प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । अनवरत रुपमा खटेर सहयोग गर्नुहुने, जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक-कर्मचारी, शिक्षक, सुरक्षाकर्मी, विकास आयोजनाहरुका उपभोक्ता समिति, महिला, युवा, किसान, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, बालबालिका लगायत सम्पूर्ण सञ्जाल र समितिहरु लगायत सम्बन्धित विभिन्न संघ संस्था सबै प्रति आभार सहित धन्यवाद प्रकट गर्दछु । अब म यस मस्यार्डदी गाउँपालिकाको गरिमामय सभामा आगामी आ.व. २०७६/०७७ को लागि नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षका लागि विकास प्रयासहरुलाई मार्गदर्शन गर्न र स्रोत साधनहरुको उपयोगमा दिशानिर्देशन गर्ने हेतुले यो नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ । यसैको नीतिगत मार्गदर्शनमा आगामी आ.व. २०७६/७७ को वजेट तर्जुमा गरी विनियोजन गरिनेछ । जस अनुसार गाउँपालिकाले काम गर्नुपर्ने विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरुमा निम्नानुसारका नीति लिइनेछ । संघीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तिय समानीकरण अनुदान, राजस्व वाडफाँड वापत प्राप्त अनुदान, विशेष अनुदान, विद्युत रोयल्टी आन्तरिक स्रोत (राजस्व) तथा अन्य अनुदानलाई आधार मानी वजेट विनियोजन गर्ने नीति लिइनेछ ।

१. आर्थिक विकास नीति :

स्वाधिन, समुन्नत तथा समाजवाद उन्मुख राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको निर्माण गर्दै सामाजिक न्याय सहितको लोक कल्याणकारी राज्य स्थापना गर्ने नेपालको संविधानको लक्ष्यलाई आत्मसात गर्दै उत्पादनशील रोजगार उन्मुख न्यायपूर्ण वितरण, गरिवी न्यूनीकरण गर्दै उच्च आर्थिक वृद्धिदर कायम गरी सामाजिक एवं आर्थिक रुपान्तरण गर्ने उद्देश्य लिईएको छ । विकासोन्मुख राष्ट्रबाट विकसित राष्ट्र निर्माण गर्न आर्थिक समृद्धीमा लाग्न जरुरी छ । समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय अभियानलाई अनुभूत गर्दै, समृद्ध मस्यार्डदी, सुखी जनता भन्ने अभियानलाई सार्थक बनाउनका लागि श्रम, सीप, प्रविधी र पूँजीको व्यवस्थित परिचालनको खाँचो छ । गरिवी, भोकमरी, असमानता आदिको अन्त्य गरि दीगो विकासको लक्ष्य हासिल गर्नका लागि जल, जमिन, जंगल र जनशक्तिको उचित प्रयोग र परिचलना गरी कृषि, पशुपालन, जडिबुटी, पर्यटन, जलविद्युत, व्यापार र व्यवसाय मार्फत आर्थिक क्षेत्रको विकासमा मुख्य जोड दिन जरुरी छ । आर्थिक क्षेत्रका विकासका निम्ति निम्न बमोजिमका नीतिहरु अवलम्बन गरिनेछ ।

क. कृषि नीति :

१. कृषि, पशुपालन जडिबुटी सम्बन्धी विज्ञटोलीहरुबाट भएको सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनबाट सिफारिस गरिएका आधारमा कृषि, व्यवसाय, पशुपालन र जडिबुटी खेती संचालनमा जोड दिई भूगोल र हावापानीको

आधारमा पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी उत्पादनमा बृद्धि गरिनेछ । उत्पादित वस्तुको बजारीकरणको जिम्मा कृषि सहाकारी मार्फत गराइनेछ ।

२. प्रत्येक वडामा नमुनाको रूपमा एक गाउँ एक उत्पादनको मोडेल कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

३. मस्य्याइदी गाउँपालिका कृषि व्यवसायको राम्रो सम्भावना भएको स्थानीय तहमा पर्दछ । रासायनिक मल र विषादीका कारण नागरिकहरुको दिनानुदिन विग्रदो स्वास्थ्य अवसस्थालाई मध्यनजर राख्दै प्राङ्गारिक खेतीमा जोड दिइनेछ ।

४. वितरणमुखी अनुदान भन्दा उत्पादनलाई मुख्य आधार मानी प्रोत्साहन गर्ने गरी उत्पादनमा लाग्ने किसानलाई वस्तुको उत्पादनको आधारमा प्रोत्साहन स्वरुप अनुदान प्रदान गरिने छ र किसानबाट उत्पादित वस्तुको बजार तथा बिक्रीको सुनिश्चितता गर्न खुदी बजारमा संकलन तथा बिक्री केन्द्रको स्थापना भइसकेको अवस्थामा उक्त केन्द्रलाई प्रभावकारी सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न कृषि सहाकारी लाई जिम्मा लगाई आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।

५. गाउँपालिकालाई खाद्यन्न, दुध, र तरकारीमा आत्मनिर्भर बनाउन आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ

६. कृषि पेशालाई व्यवसायिकता र आधुनिकता तर्फ उन्मुख गराई प्रविधि, श्रम, सिप र पूँजीको उचित प्रयोग गर्न लगाई युवाहरुलाई अग्रसर गराइनेछ ।

७. एक घर एक करेसावारी, स्वास्थ्यका लागि आफ्नै तरकारी कार्यक्रमलाई अभियानकै रूपमा अगाडी बढाइनेछ ।

८. कृषि बजारमा रहेका विचौलिया प्रवृत्तिको अन्त्य गर्नका लागि उत्पादक र उपभोक्ताको सिधा सम्पर्कका लागि कृषि संकलन केन्द्रलाई व्यवस्थित रूपमा संचालन गरि खुदी बजारको कृषि सहाकारीले संचालन गर्न शुरु गरिएको कृषि हाट बजारलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।

९. संघ तथा प्रदेश सरकारसँगको साभेदारीमा शीत तथा बीउ भण्डार निर्माणको कार्य शुरु गरिनेछ ।

१०. किसानहरुलाई कृषि विमा गर्न लगाई विमाको लागि आवश्यक सहयोग र निश्चित प्रतिशत विमाको लागि अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

११. स्थानीय लोपउन्मुख रैथाने वालीहरुको संरक्षण गरि प्रवर्द्धन गर्दै विउ बैंकको स्थापनालाई गाउँपालिका स्तरीय बनाइनेछ ।

ख. पशुपंक्षी विकास नीति :

१. यस गाउँपालिकामा परम्परागत रूपमा सञ्चालन हुँदै आएका भेडा , बाखा , गाई , भैसीका घुम्ती गोठ तथा खर्कहरुलाई सुदृढ गर्दै आधुनिक ढंगले संचालन गरी दूध, र दूध जन्य अन्य परिकारको व्यवसायिकरणमा जोड दिइने छ । साथै आधुनिक र व्यवस्थित वधशालाको निर्माणमा सहयोग गरिनेछ ।

२. पशुपंक्षी पालनलाई व्यवस्थित बनाउँदै आधुनिक फर्महरुको विकासमा जोड दिइनेछ ।

३. व्यवस्थित र व्यवसायिक पशुपंक्षी पालनबाट गरिवी निवारण, युवा स्वरोजगार , महिला व्यवसायी निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

४. गाउँपालिकालाई दूध, अण्डा, माछा, खाद्यन्न वालीमा आत्मनिर्भर बनाउन प्रदेश- स्थानीय तह साभेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । कुखुरा, खसीबोका र राँगाको मासुमा गाउँपालिका आत्मनिर्भर बनाउँदै निर्यातमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।

५. विभिन्न रोग र प्रकोपको जोखिमबाट जोगाउन र व्यावसायिक पशुपंक्षी पालनमा हुने जोखिमबाट किसानहरुलाई सुरक्षित बनाउन पशुपंक्षीको बीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६. घुम्ति गोठहरुको चरन क्षेत्रका नीम्ति आधुनिक घाँस खेति विकासमा जोड दिइनेछ साथै चरन क्षेत्रको निश्चित स्थानहरु निर्धारण गर्न पहल गरिनेछ ।

ग. पर्यटन विकास नीति :

१. पर्यटन विकासलाई गाउँपालिकाको आर्थिक विकासको आधार आधार मानि आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक आगमन बढाउन प्रचार-प्रसार र पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

२. पर्यटक आगमन हुने अन्नपूर्ण पर्यटन क्षेत्रको मार्गको रूपमा रहेको यस गाउँपालिकामा पर्यटन उद्योगको राम्रो सम्भावना भएकाले यसको विकास गर्न वैकल्पिक पैदल मार्गको निर्माण र विस्तारमा जोड दिइनेछ ।

३. ऐतिहासिक राष्ट्रिय व्यक्तित्वहरु भुगोलविद डा.हर्क गुरुड , युद्धनायक सरदार वीर भक्ति थापा, राष्ट्रकवि माधवप्रसाद घिमिरेको सम्मान र संभ्रनामा समाधि स्थल र पार्कहरु निर्माण कार्यलाई सहयोग गरिनेछ । यस गाउँपालिकामा रक गाडेन,स्युंगे भरना,अक्टोपस भरना,बुङ्ग भरना,हाम खोला भरना, हर्सिड डाँडा ,दुधपोखरी, वराहपोखरी, सुन्दरताल, ठुलनागी ताल, आदि जस्ता प्राकृतिक पर्यटकिय क्षेत्रहरुले सजिएको छ । यसको प्रचार र उचित व्यवस्थापन गर्दै सिउरुड, घनपोखरा,भुस्मे,नयाँगाउँ, उस्ता, भिरपुस्तुन, भलामचौर, संजापु, ढगै, घेर्मु, मिप्रा ,छापा आदि गाउँहरुमा होमस्टे संचालन भइरहेका छन् । यी होमस्टे गाउँहरुको स्तरिकरण गरी आधुनिक बनाउन सूचक निर्धारण गरी कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ ।

४. संघिय सरकार र प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरि पर्यटकहरुको बृद्धिका लागि प्रचार प्रसारमा जोड दिइनेछ ।

५. पर्यटक आगमनलाई बृद्धि गर्न भिजिट मस्युड्दी वर्ष र मस्युड्दी महोत्सवलाई निरन्तर दिइनेछ ।

६. तातोपानी कुण्ड संरक्षण, जलवायु अनुकूलित पोखरी निर्माण, धार्मिक तथा ऐतिहासिक पर्यटकिय स्थल संरक्षण जस्ता कार्यक्रमहरुलाई अधि बढाइनेछ ।

घ. उद्योग, व्यापार तथा व्यवसाय नीति :

१. जडिवुटी, कृषि, वनपैदावारको प्रचुर संभावनाको खोजी गरि जडिवुटी तथा वन पैदावारमा आधारित उद्योग स्थापनामा जोड दिइनेछ ।

२. यासाँगुम्बा, वन लसुन, सतुवा, निर्मसी, दालचिनी, जटामसी, पाँचऔलें, तितेपाती, चिराईतो, कुट्टकी, हारो, बरौ लगायतका जडिवुटी भएको यस गाउँपालिकामा निती, सहाकारी र साभेदारीमा जडिवुटी संकलन-प्रसोधन तथा विक्री केन्द्रको स्थापना गरि जडिवुटी निकासमा जोड दिइने छ ।

३. चाँप, कटुस, उत्तिस, साल, खयर, टुनि जस्ता काठ जन्य वस्तुहरुको उचित प्रयोग तथा व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।

४. ढुङगा, गिट्टी तथा बालुवाको वातावरणिय प्रभाव मुल्याङ्कन (IEE) सम्पन्न गरी उत्खनन र निकासी गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

५. संघिय सरकार र प्रदेश सरकारको साभेदारी र समन्वयमा उद्योग ग्रामको स्थापनाका लागि आवश्यक जग्गाको छनौट गरि सम्भावनाको अध्ययन गरि स्थापनामा जोड दिइने छ ।

६. सार्वजनिक, सहाकारी र निजी लगानी अर्थतन्त्रको तिन खम्बे नीतिलाई आत्मसात गरिनेछ ।

ङ. सहकारी नीति :

१. सहकारी संस्था सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड निर्माण, कार्यान्वयन र नियमन, गरिनेछ ।

२. सहकारी सम्बन्धी राष्ट्रिय, केन्द्रिय , विषयगत, प्रादेशिक र स्थानीय संघ संस्थासँग समन्वय र सहकार्य गरि सहकारी विकासमा जोड दिइनेछ ।

३. सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि, प्रवर्द्धन र विकासमा सहयोग गरिनेछ ।

४. सहकारीहरुलाई उत्पादनमा जोड दिई उत्पादन र उद्योगमा आधारित सहकारीलाई प्रोत्सहन गरिने छ ।

च. गरिवि निवारण सम्बन्धि नीति

१. गरिविको रेखामुनि रहेका नागरिकहरुलाई रोजगारीको प्रथामिकतामा राखिनेछ । गरिवि, विपन्न, दलित बालबालिकालाई आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक रूपमा प्रतिस्पर्धि बनाउन उच्चा शिक्षा अध्ययनका लागि प्राविधिक धार अध्ययनका लागि कार्यविधि बमोजिम समावेशीताको आधारमा छात्रावृत्ति प्रदान गरिनेछ ।

२. खरको छाानामा वसोबास गर्ने गरिवि, विपन्न घरपरिवारका लागि खरको छााना हटाई जस्ताको पाताको छााना निर्माणका लागि जस्तापाता उपलब्ध गराईनेछ ।

३.भूमिहिन सुकुम्बासीहरुको पहिचान गरि न्युनतम् जीविकाका लागि जग्गा उपलब्ध गराउन आवश्यक प्रकृया अगाडि बढाईनेछ । साथै भूमिहिन,सुकुम्बासीका बालबच्चाको अध्ययनमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।

२. सामाजिक विकास नीति :

क. शिक्षा:

१. शिक्षा प्राप्ती बालबालिकाको मौलिक अधिकार भएकाले नतिजा उन्मुख बनाउन गाउँपालिकाबाट पारित २५ वुँदे शैक्षिक घोषणा लाई कार्यान्वयनमा निरन्तरता दिईनेछ ।

२.विद्यालय स्तरमा गाउँपालिका स्तरीय शैक्षिक क्यालेण्डरलाई निरन्तरता दिदै पूर्ण रुपमा लागु गरिनेछ । राम्रो नतिजा ल्याउन सफल विद्यालयहरुलाई थप प्रोत्साहन गर्ने निति लिईनेछ ।

३. बाल अपाङ्ग तथा प्रविधीमैत्री गाउँपालिका बनाउन शिक्षण सिकाइका क्रियाकलापलाई आगाडि बढाउन जोड दिइनेछ ।

४.खानेपानी , छात्रामैत्री शौचालाय तथा पुस्तकालयका साथै आधारभुत आवश्यकताका सामाग्री को तत्काल व्यवस्था गरिनेछ ।

५.अभिभावकहरुको साभेदारीमा बालविकास केन्द्र र विद्यालयका १-३ कक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थीसंख्याको आधारमा दिवा खाजा संचालनका लागि अनुदान उपलब्ध गराईनेछ ।

६.स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी नैतिक , व्यवसायिक , व्यवहारिक ,उद्यमी जनशक्ति तयार गर्न स्थानिय संभावनाका विषयमा शिक्षा दिइनेछ ।

७.मस्यार्इदी गाउँपालिका वडा नं. ९,ग्रामिण तालिम केन्द्रमा संचालित १८ महिने जे.टि.ए कोर्षलाई स्तरउन्नति गरि ३ वर्षे डिप्लोमा कक्षा संचालनमा ल्याउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

८.कृषि, भेटनरी, पर्यटन, इलेक्ट्रोनिक्स, इलेक्ट्रिकल विषयको व्यवहारिक र व्यवसायिक शिक्षामा जोड दिदै आवासीय विद्यालय स्थापनामा जोड दिइनेछ ।

९.भूगोल तथा विद्यार्थी संख्याको आधारमा विद्यालयहरुको समयोजन गरि उचित व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।

१०.शिक्षा संग सरोकार राख्ने गै.स.स संग सहकार्यको निति अगाडी बढाईनेछ ।

११.विद्यालयहरुमा क्रमशः भूकम्प प्रतिरोधी, बाल तथा अपाङ्ग मैत्री संरचना निर्माणमा जोड दिईनेछ ।

१२.नेपाल सरकारको एक स्थानीय तह एक नमूना विद्यालय स्थापनाको नितिलाई आत्मसात गरि सहकार्यका कार्यक्रम अगाडी बढाईनेछ ।

१३.गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतमा वृद्धि गरि प्रोत्साहन स्वरुप गाउँपालिकाका बाल शिक्षिका, विद्यालय सहयोगी,कार्यलय सहयोगीहरुहरुलाई पोशाक भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।

१४.गाउँपालिका भित्र आवश्यकताको आधारमा र विद्यालय अनुपात वृद्धि भएको अवस्थामा एक स्नातक तह सम्मको सामुदायिक क्याम्पस स्थापना गर्ने कार्यमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१५.आधारभुत र माध्यमिक तहका विद्यालयका छात्राहरुको समस्याको मध्यनजर राख्दै सेनेटरी प्याड उपलब्ध गराईनेछ ।

१६.अति गरिव,विपन्न,जेहेन्दार,दलित छात्रा-छात्रको नीम्ति छात्रवृत्ति कोष स्थापना गरि प्राविधिक विषय अध्ययनका नीम्ति छात्रवृत्ति उपलब्ध गराईनेछ ।

ख.स्वास्थ्य नीति :

१. आधारभुत,निशुल्क स्वास्थ्यसेवा लाई थप प्रभावकारी र नियमितता गरिनेछ । यस्ता सेवा पहुँचबाट टाढा रहेका जनतालाई घुम्ती शिविरहरु मार्फत सेवा प्रदान गरिनेछ ।

२.नबनेका स्वास्थ्य चौकीहरुको भवन निर्माणका लागि आवश्यक प्रकृयाहरु बढाईनेछ र वडा नं.-२ घनपोखरा र वडा नं.-८ सिमलचौरमा अस्थायी रुपमा स्थापना गरिएको स्वास्थ्यचौकीको स्थायी रुपमा स्थापना गर्न आवश्यक प्रकृया अगाडी बढाईनेछ ।

३. गाउँपालिका भित्र २५ शैयाको अस्पताल स्थापना गर्न आवश्यक प्रकृया अगाडि बढाईनेछ ।

४. रोगहरुको पहिचान गर्न वर्षमा १ पटक गाउँपालिकाको माथिल्लो भेग र १ पटक तल्लो भेगमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
५. यस गाउँपालिकाको खुदी र घेर्मुमा संचालित ल्याव सेवालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
६. अति आवश्यक औषधीहरु खरिदको लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
७. घरमा प्रसुति रहित गाउँपालिका घोषणाको लागि सचेतना कार्यक्रम र सुत्केरी महिलाका लागि पोषण कार्यक्रम उपलब्ध गरिनुको साथै विपन्न, गरिव परिवारका प्रसुतिलाई घरसम्मा पुऱ्याउनका लागि एम्बुलेन्स सेवाको व्यवस्था गरिनेछ ।
८. लुकेर वसेका क्षयरोगीहरुलाई समयमा नै पत्ता लगाई उपचारको व्यवस्था मिलाउन दुरदराजमा रहेका वस्तीहरुमा खकार संकलन तथा आवश्यक जाँच गरिनेछ ।
९. प्रत्येक वडामा रहेका आमा समुहलाई र विद्यालयहरुमा किशोर किशोरीहरुलाई सम्बन्धित वडाको स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रजनन स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१०. गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
११. आयुर्वेद सेवा लाई थप प्रभावकारी र सवै जनताको पहुचमा पुऱ्याइनेछ ।
१२. योग शिविरहरु संचालन गरि नागारिकहरुलाई स्वस्थ र निरोगी बनाउन योग अभ्यास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तथा आयुर्वेद तथा योग शिक्षालाई क्रमश स्थानीय पाठ्यक्रममा समावेश गर्ने नीति लिईने छ ।
१३. संघ र प्रदेश सरकार सँगको सहकार्यमा स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई अगाडि बढाईनेछ ।

ग. खानेपानी तथा सरसफाइ नीति :

१. नागरिकहरुलाई सफा, स्वच्छ र सुरक्षित खानेपानीको व्यवस्था गर्न क्रमिक रुपमा एक घर एक धाराको आयोजनाहरु संचालन गरी सफा, स्वच्छ, र सुरक्षित पिउने पानी व्यवस्था गर्न आगामी ४ वर्ष भित्र मुख्य मुख्य बस्तीहरुमा मिटर सहितको एक घर एक धारा सम्पन्न गर्ने योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
२. आफ्नो घर, टोल, बस्ती, वडा र गाउँपालिका सफा र सुरक्षित बनाउन पूर्ण सरसफाई उन्मुख योजनालाई कार्यान्वयनमा ल्याइने र सरसफाईका सूचकहरु तोकै कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गरिनेछ ।

घ. संस्कृति प्रवर्द्धन

१. परम्परागत प्राचिन मौलिक संस्कार संस्कृतिको संरक्षण, जगेर्ना, विकास र प्रवर्द्धनमा जोड दिइने । बालुन, सोरठी, घाटु, कृष्ण चरित्र जस्ता आदि सांस्कृतिक सम्पत्तिलाई तथा परम्परागत पञ्चेबाजा तथा अन्य लोकबाजाहरुको संरक्षणमा जोड दिईनेछ ।
२. सांस्कृतिक सङ्ग्राहलय स्थापनामा उचित पहल गरिनेछ ।
३. पुरातात्विक महत्वको स्थान र सामग्रीको पहिचान तथा संरक्षण गरिनेछ ।

ड. खेलकुद र मनोरञ्जन

१. सकारात्मक परिवर्तनको लागि खेलकुद अनिवार्य भएकाले गाउँबाट खेलकुदको विकासका लागि वडा स्तरिय अन्डर १९ र मा.वि स्तरीय छात्र/छात्रा फुटबल प्रतियोगिता गराउन गाउँपालिका स्तरिय मस्य्याइदी कप आयोजना गरिनेछ ।
२. जिल्ला र राष्ट्रिय स्तरीय खेलाडी उत्पादन गर्न खेलाडी प्रोसाहन कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
३. मनोरञ्जनका साधनहरुको व्यवस्थित प्रयोग र उपभोगको नीति तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
४. संघ तथा प्रदेश सरकारको सहकार्यमा गाउँपालिका भित्र बहुउपयोगी खेलमैदान निर्माण गरिने छ । साथै आवश्यकता अनुसार कवर्ड हलको निर्माण गरिनेछ ।

च. सहिद तथा बेपत्ता स्मृति अध्ययन केन्द्र :

१. मस्य्याइदी गाउँपालिका भित्रका सहिद तथा बेपत्ता व्यक्तिहरुको पहिचान गरी सहिद तथा बेपत्ताको योगदानको सम्मानार्थ अध्ययन, अनुसन्धान तथा वाचनालयको स्थापना गर्ने कार्यक्रमलाई अगाडी बढाईने छ ।

२. युद्धनायक सरदार भक्ति थापालाई राष्ट्रिय विभुति घोषणा गर्नका लागि र सहिद सुकमान गुरुडलाई राष्ट्रिय सहिद घोषणा गर्न प्रदेश तथा संघ सरकारमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।

३. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

क. महिला, जनजाति तथा दलित नीति

१. समाज विकास तथा रुपान्तरणको आधा हिस्सा महिला भएकाले सामाजिक नेतृत्वमा ल्याउन उत्प्रेरणा र क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । महिलाहरुको समान पहुँचका लागि सामाजिक संघ-सस्था / उपभोक्ता समितिहरुमा निश्चित प्रतिशतको अनिवार्य उपस्थिति बनाइनेछ ।

२. महिलाहरुलाई आय आर्जन सँग जोड्न सीप विकास र क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

३. घरेलु तथा सवै खाले हिंसामा परेका महिलाहरुलाई हिंसा मुक्त बनाउन नागरिक सचेतना कार्यक्रम संचालन गरी हिंसा मुक्त गाउँपालिका घोषण कार्यक्रमलाई योजनबद्ध रुपमा कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ ।

४. हिंसामा परेका महिलाहरुलाई कानुनी उपचार र सामाजिक न्यायका लागि कानुनी सचेतनाका साथै महिलाहरुको शसक्तिकरण कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

५. गरिव , पिछडिएका, दलित, जनजाती महिलाहरुको क्षमता विकास र आय आर्जनमा जोड दिईनेछ ।

६. गाउँपालिका स्तरबाट भएको जातिय भेदभाव तथा छुवाछुत प्रतिवद्धतालाई कार्यन्वायनमा ल्याउदै, व्यक्तिको निजी घर र सार्वजनिक स्थलहरुमा हुने जातिय भेदभाव तथा छुवाछुत गर्ने व्यक्तिहरुलाई कानुनी सजाय, पिडितहरुलाई न्यायिक उपचारको लागि आवश्यक सहयोगको व्यवस्था गरिनेछ । आगामी वर्षहरुबाट क्रमिक रुपमा व्यक्ति, घर परिवार, टोल र वस्तिहरुमा जातिय भेदभाव तथा छुवाछुत नगर्ने प्रतिवद्धता गर्न लगाई छुवाछुतमुक्त गाउँपालिका प्रतिवद्धतालाई कार्यन्वयनमा इनेछ ।

७. आर्थिक, राजनैतिक, सामाजिक रुपले पिछडिएका गरिव विपन्न दलित समुदायको क्षमता विकासमा जोड दिन सशक्तिकरण गरिनेछ ।

८. परम्परागत सिप, कला संरक्षण र प्रवर्द्धन गरी पेशाको रुपमा विकास गर्न जोड दिइनेछ ।

९. स्थानीय कला, संस्कृति, भेषभुषाको संरक्षण गर्न अध्ययन केन्द्र गठन गर्ने नीति लिईनेछ ।

ख. बालबालिका तथा युवा नीति

१. युवाहरु परिवर्तनका संवाहक र खम्बा भएकाले समाज रुपान्तरण र आर्थिक विकासमा सहभागिता गराउन जोड दिइनेछ ।

२. बेरोजगार युवाहरुलाई रोजगारी सिर्जना गर्न स्वरोजगारका कार्यक्रममा जोड दिइनेछ ।

३. समृद्धिको लागि युवा तथा श्रमिक कार्यदल बनाई समृद्धिका लागि श्रम अभियान संचालन गरिनेछ ।

४. आजका बालबालिका भविष्यका कर्णधार भएकाले बालबालिकाको क्षमता विकास, बहुप्रतिभाको विकास गराउन बालबालिका संजाल लाई क्रियाशिल बनाउन कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

५. बालउद्यान तथा पार्क निर्माण गरि बाल प्रतिभा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र साथै बालश्रम मुक्त गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ ।

६. उच्चम विकास कोष स्थापना गरि युवाहरुलाई नमुना उद्यमी र व्यवसायिक बनाउन प्रस्तावनाको आधारमा समुहमा, कार्यविधी बमोजिम विना धितो ऋण उपलब्ध गराउनेछ ।

७. प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ ।

ग. अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला

१. अपाङ्गहरुको क्षमता अनुसार सिप विकास, प्रतिभाका सहयोग, अपाङ्ग परिचयपत्र वितरणलाई सहज तारिकाकाले वितरण गरिनेछ ।

२. एकल तथा विधुवा महिलाको सामाजिक सुरक्षा, मनोबलमा विकास गरि आय-आर्जनमा सहयोग गरिनेछ ।

३. जेष्ठ नागरिक परिचय-पत्र वितरणको कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ । जेष्ठ नागरिकहरुको आत्मासम्मान र आय-आर्जनका लागि विभिन्न संघ संस्थासँग सहकार्य गरि अधि बढिनेछ ।

घ.वन, वातावरण र जडिबुटी

- १.सरकारी वनको संरक्षण, वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनमा जोड दिई सामुदायिक वनहरुको व्यवसायिकरण र वृक्षारोपणमा जोड दिइनेछ ।
२. फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरि वातावरण संरक्षण र सरसफाइमा जोड दिइने छ ।
३. चोरी , निकासी र डढेलो नियन्त्रणमा सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै कानुनी कारवाहीलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
- ४.व्यावसायिक जडिबुटी खेती गर्न प्रोत्सहन गर्दै,जडिबुटी खेतिका लागि नर्सरी बनाउन आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।

ड.मदिरा नियन्त्रण अभियान

गुणस्तरहिन र अनियन्त्रित मदिरा सेवनका कारण सामाजमा हुने भ्रै-भ्रगडा मानव स्वास्थ्यमा पर्दै गएको असरहरुलाई मध्य नजर राख्दै मादिरा सेवनलाई निरुत्साहित गर्न मदिरा सेवनबाट मानव स्वास्थ्यमा पर्ने असर र समाजमा उत्पन्न हुने समस्याहरुको बारेमा सचेतना फैलाउदै मदिरा पसल विक्रि वितरणका लागि अनिवार्य अनुमति Licence लिई मदिरा विक्रि वितरण गर्न लगाईनेछ, र भए-नभएको समय-समयमा अनुगमन गरिनेछ ।

४.पूर्वाधार विकास नीति

क. सडक

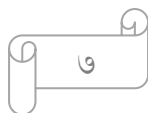
१.यस गाउँपालिका भित्रका सवै वस्तिहरुमा जोडिएका सडक सञ्जालहरुको स्तरिकरणमा जोड दिइनेछ, र प्रत्येक वडाका मुख्य मुख्य सडकहरुको चौडाईको मापदण्ड ७ मिटर कायम गरि स्तरिकरण गरिनेछ । साथै सडकको केन्द्रबाट कम्तीमा ८ मिटर छाडेर नयाँ घर,भवन तथा संरचना निर्माण गर्न लगाईनेछ । घर नक्सा पासका लागि आवश्यक कार्यविधि तय गरिनेछ । मोटरबाटोमा परेको नीजि जमिनको लगतकट्ट गरि सार्वजानिक बनाउन आवश्यक प्रकृया अगाडि बढानईनेछ । २.सडक सञ्जालले नजोडिएको वडा नं. ५धेरुमा सडक सञ्जाल सँग जोड्न स्यांगे असपासमा पक्की मोटरेबल पुल निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाउन संघ तथा प्रदेश सरकार सँग माग गरिनेछ । साथै सडकले नजोडिएका वस्तीहरुमा सडक सञ्जाल जोड्न प्रथामिकतामा राखी निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ । ३.घोडेटो र गोरेटो बाटोहरुको मर्मत र फराकिलो बनाउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरी निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ । ४.अन्नपूर्ण चक्रिय वैकल्पीक पैदल मार्गलाई प्रदेश सरकारको साभेदारीमा निर्माण कार्यलाई द्रुत गतिमा अगाडी बढाई पर्यटक आकर्षणमा जोड दिइने छ । जिर्ण भएका भोलुङ्गे पुलहरुको मर्मत संभार गरि संचालनमा ल्याइनेछ ।

५.गाउँपालिका भित्रका विभिन्न नदी तथा खोलाहरुमा पक्की पुल निर्माणका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँग आवश्यक माग गरिनेछ ।

६.आमा समुह , युवा क्लव लगायत विभिन्न संघ संस्था र समुह द्वारा निर्माण गरिएका भवनहरुलाई सामुदायिक भवनको रुपमा स्थापित गराई बहुउद्देश्यीय सामुदायिक भवनको रुपमा विकास गरी मर्मत संभारमा ध्यान दिइनेछ ।

७.टोल वस्तीमा भएका सामुदायीक भवनहरुलाई सिकाइ तथा अध्ययन केन्द्रका रुपमा विकास गरिनेछ । ८.विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन(DPR) तयार भएका वडा नं.-१ र ३ को वडा कार्यलय भवन निर्माण कार्य अगाडि बढाईनेछ र वडा नं.-६ को वडा कार्यलय भवन थप गरिनेछ । साथै बाँकी वडा कार्यलयहरु निर्माण गर्नका लागि आवश्यक जग्गाको व्यवस्था गरि चरणवद्ध रुपमा निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाईनेछ । गाउँपालिका केन्द्रको भवन निर्माणका लागि विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन तयार पारी आवश्यक बजेटको संघ र प्रदेश सरकार सँग माग गरिनेछ । साथै बहुउद्देश्यीय सभाहल निर्माणका लागि आवश्यक प्रकृयाहरु अगाडि बढाईनेछ ।

ख.विद्युत तथा उर्जा विकास नीति

१. एक मेगावाट सम्मको जलविद्युत आयोजनाको सम्भावना अध्ययन गरी सरकारी, सार्वजनिक र निजी साभेदारीमा संचालनमा जोड दिइनेछ ।
२. यस गाउँपालिका भित्रका विद्युतको पहुँच नपुगेका बस्तीहरुमा नेपाल विद्युतप्रधिकरणबाट ठेक्का प्रकृया सम्पन्न भई निर्माण कार्य अगाडि बढिरहेको हुँदा गुणस्तरीय रुपमा समयमा नै काम सम्पन्न गर्न आवश्यक सहयोग गरि विद्युत संचालनमा ल्याइनेछ ।
३. विद्युत्मा देखिएको पटक पटक लाइन जाने प्राविधिक समस्यालाई अन्त्य गर्नका लागि नेपाल विद्युत प्रधिकरण र लमजुङ विद्युत उपभोक्ता समितिलाई समस्याको समाधानका लागि ध्यानर्षण गराइनेछ ।
४. वैकल्पिक उर्जामा संघ र प्रदेश सरकारसँग अनुदान माग गरि होमस्टे संचालन भएका बस्तीहरु र बजार क्षेत्रहरुमा सोलार बत्तीको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. मस्य्याइदी गाउँपालिकाको पानी उर्जामा लगानीलाई अभियानको रुपमा अगाडी बढाई हाइड्रोमैत्री गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ
६. वस्ती विकासको क्रममा विद्युतीकरणबाट छुटेका घरहरुमा विद्युतीकरणका लागि सहयोग गरिनेछ ।
७. मस्य्याइदी, खुदी र डादी करीडोरमा सञ्चालन हुने जलविद्युत आयोजनाहरुलाई EIA अनुसार छरछिमेक कार्यक्रम सञ्चालनमा गाउँपालिकाको समन्वयमा पारदर्शि रुपमा सञ्चालन गर्न लागाइने छ । साथै रोजगारीमा स्थानीय लाई प्राथमिकता दिन जोड दिइने छ ।

पुनःनिर्माण सम्बन्धि नीति:-

- क. भुकम्पबाट क्षति पुगी लाभग्राही सुचीमा रहेका लाभग्राहीहरुको पुनःनिर्माणमा आवश्यक राय-सल्लाह, सुझाव र सहयोग गरिनेछ ।
- ख. लाभग्राही सुचीमा रही पुनःनिर्माणमा सम्पन्न पश्चात अनुदान लिनका लागि आवश्यक सहयोग र सहजीकरण गरिनेछ ।

।

५. सूचना सञ्चार तथा प्रविधि नीति

- क. विकासको एक मुख्य आधार सूचना प्रविधि भएकाले प्रविधि मैत्री गाउँपालिका निर्माणमा जोड दिइनेछ
- ख. गाउँपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण शिक्षा तथा स्वास्थ्य संस्था प्रविधि मैत्री बनाउन आवश्यक अनुदान, सहयोग तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ग. गाउँपालिकाबाट दिइने सेवा तथा सुविधा लाई छिटो छरितो र सुविधाजनक तथा कम्प्यूटराईज बनाउन क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

६. विपद व्यवस्थापन तथा जलवायू अनकुलन नीति

- क. विपद बाट आइपर्ने मानवीय तथा भौतिक क्षतिको अवलोकन गरी विपद व्यवस्थापन कोषबाट कार्यविधि अनुसार राहत सहयोगलाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- ख. वडास्तर र गाउँपालिकास्तरमा बनेको विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस जस्ता संघ संस्थाहरु सँग सहकार्य गर्दै विपद व्यवस्थापनका लागि अधि बढिनेछ ।
- ग. बढ्दो तापक्रमको बृद्धिले मानव र जीवजन्तुमा पर्दै गएको प्रतिकुलतालाई अनकुलतामा ल्याउन स्थानीय जलवायू अनकुलन योजना र सामुदायिक अनकुलन योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- घ. गाउँपालिकामा कुनै ठूलो विपद परेमा बहालवाला तथा निवृत्त कर्मचारी, शिक्षक, सेना, प्रहरी तथा जनप्रतिनिधिलाई एक दिन बराबरको तलव, निवृत्तभरण तथा सुविधा सहयोगको रुपमा प्रदान गर्न आह्वान गरिनेछ ।

७. न्यायिक नीति (मेलमिलाप सम्बन्धी):

- क. समाजमा व्यक्ति व्यक्तिहरु बीच विभिन्न विवाद र समस्याहरु उत्पन्न भई भै -भगडा हुने गर्दछ । बलिया, टाठा बाठाबाट कमजोर र निमुखा व्यक्तिहरु सधै अन्याय र अत्याचारमा पर्ने गर्दछन् । विभिन्न निहुँ र वहानामा हुने द्वन्द्वहरुको निरुपण गरी न्याय र शान्ति स्थापना गर्नु राज्यको दायित्व भित्र पर्दछ । स्थानिय सरकारलाई संविधानले न्यायिक अधिकार समेत प्रदान गरेकाले न्यायिक समिति मार्फत समाजमा

द्वन्द्व व्यवस्थापन र अन्यायमा परेका पिडित व्यक्तिहरूलाई न्याय दिलाउने र पिडकलाई सजायको व्यवस्था गरिनेछ ।

ख.मेलमिलापकर्ताहरू मफात वडा-वडामा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरि मेलामिलाप कार्य अगाडी बढाईनेछ । मेलमिलापकर्ताको क्षमता विकासका लागि पुर्नतजागी तालिमको संचालन गरिनेछ ।

ग.कानुनी सचेतना र कानुन सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्न आधारभुत र माध्यमिक विद्यालय,टोल सुधार समिति,आमा समुह,युवा क्लवहरूलाई अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

घ.हिंसा, छुवाछुत, विभेदमुक्त गाउँपालिका निर्माण, मस्य्याङ्दी गाउँपालिकाको साभा अभियान नामक नारालाई अभियानका रुपमा अगाडि बढाईनेछ । साथै न्यायिक समिति मफात वालविवाह जातिय भेदभाव, छुवाछुत ,लैङ्गीक हिंसा उन्मुलन, मदिरा नियन्त्रण तथा कुलत मुक्त युवा अभियान सञ्चालन गरिनेछ । इसमाजमा घट्ने लुटपाट जुवातास अन्त्यको लागि नेपाल प्रहरीका साथै युवा क्लव,आमा समुहको साभा सक्रियतामा सार्वजनिक स्थलहरूमा मदिरा जन्य वस्तुको उपभोगमा नियन्त्रण गरिनेछ ।

द.भूमि नीति :

क.भू-उपयोगको नीति अवलम्बन गरी जमिनको माटो परिक्षण गरी उचाई अनुसारको संभावना भएको कृषि उत्पादनका लागि उर्वर भूमिको उपयोगमा जोड दिइनेछ, साथै उर्वरशिल समथर भूभागमा वस्ती विकासमा रोक लगाई सिंचाइको व्यवस्था गरी जमिनलाई अधिकतम उपभोगमा ल्याइने छ ।

ख.जमिनको उपयोगमा अधिकतम प्रोत्साहन दिदै जमिन बाँफो राख्नेलाई मालपोत दस्तुर र भूमिकरमा अतिरिक्त रकम लगाइनेछ ।

ग.भिरालो र पाखो जमिनमा वृक्षरोपण र फलफूल खेती गर्न चाहने किसानलाई प्रोत्साहन र अनुदान सहूलियत दिईनेछ ।

९.सेवा प्रवाह,सुशासन तथा पारदर्शिता सम्बन्धि नीति :

क.प्रत्येक नागरिकलाई सूचनाको हक भएकाले गाउँपालिका भित्र भएका विभिन्न योजना , कार्यक्रम , निर्णय, खर्च तथा अन्य सुचनाहरू गाउँपालिकाको आधिकारीक वेवसाइट तथा अन्य विद्युतिय माध्यम बाट सूचना प्रसारण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

ख.गाउँपालिकाले प्रवाह गरेको सेवा तथा कार्यान्वयनमा रहेका आयोजना तथा विभिन्न विषयहरूलाई जनतासामु लैजान तथा जनताको पृष्ठपोषण लिन एक आर्थिक वर्षमा कम्तीमा दुई पटक सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यक्रम राखिनेछ ।

ग.कर्मचारीहरूको क्षमता विकास तथा प्रोत्सहन गर्दै,गाउँपालिकाभित्र आउने सेवाग्राहीलाई छिटो छरितो, चुस्त दुरुस्त सेवा प्रदान गर्दै मुस्कान सहितको सेवा प्रवाह गरिनेछ ।

घ.यातायात सेवाको असुविधामा रहेका वडा र वस्तिहरूमा यातायात व्यावसायी सँग अनुरोध गरि यातायात सेवा संचालन गरिनेछ । उक्त सेवा सञ्चालन गर्दा व्यावसायीलाई वसको सिट वमोजिम घाटाको पुर्तिका लागि आवश्यक अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ । यी नीति तथा कार्यक्रम प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सबै क्षेत्रबाट योगदान हुन विश्वास गर्दछु । अन्त्यमा यस गाउँपालिकाको विकासमा योगदान पुऱ्याउनहुने जनप्रतिनिधि,राजनीतिक दल,राष्ट्रसेवक कर्मचारी, जनसमुदायहरू प्रति हार्दिक अभार सहित धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद, नमस्कार ।

प्रस्तुतकर्ता

होम बहादुर बि.क.

उपाध्यक्ष

मस्य्याङ्दी गाउँपालिका, लमजुङ् ।

मिति: २०७६/०३/०८